

Ansökan, projektet Bo i Västanfjärd

Bakgrund och målsättning

Västanfjärds byaråd grundades i samband med kommunsammanslagningen 2010 med syfte att kanalisera allas goda vilja att hålla hemorten levande och trivsamt. Rådet arbetar aktivt för att hålla det gamla Västanfjärd livskraftigt och medverkar till att möjliggöra en fortsatt utveckling. Den starka Västanfjärdsandan lever kvar. Byarådet utarbetade då en sockenplan som till många delar har förverkligats. Sockenplanen kommer att förnyas i samband med detta projekt.

Samtidigt har skärgårdsinstitutet vid Åbo akademi påbörjat ett två-årigt projekt kring utvecklande av begreppet bobarhet, benämnt *Habitability – för livskraftiga och bobara skärgårds- och vattenområden*. Projektet är finansierat av arbets- och näringsministeriet som en del av temanätverket för regional utveckling. Nätverkande är därför, utöver bobarheten, en stark komponent i projektet. <https://www.abo.fi/centret-for-livslangt-larande/siaa-bobarhet/temanatverket-habitability/>. Byarådets representant har deltagit i Habitability-projektets två första workshoppar och den vägen grundligt bekantat sig med bobarhetskonceptet.

Bobarhet är nära besläktat med FN:s hållbarhetsmål, Agenda 2030. Men där hållbarhetsmålen kan kännas globala och lite abstrakta, tar bobarhetskonceptet ner frågorna på en mycket lokal nivå. Att vara bobar betyder att det finns jobb, bostäder, skola, trafikförbindelser osv – i korthet är det förutsättningen för att kunna vara ett hållbart samhälle, som kan ta hand om sina människor, sköta sin natur och vårda det omgivande havet eller vattenområdet.

I sin ursprungliga form definierar, mäter och utvecklar bobarhetsanalysen ett områdes attraktivitet utgående från sju områden:

1. Platsens identitet, där man fokuserar på boende och avstånd;
2. Ekosystem som behandlar vattenmassorna runt socknen, landområdet, ekosystemtjänster, stormar och klimat;
3. Områdets färskvatten inklusive avlopp. Latrintömning på holmarna och vid gästhamnarna.
4. Energi;
5. Den lokala ekonomin: näringslivet, hur mycket pengar invånarna tjänar och vart de tar vägen, turism och boende;
6. Offentlig service inklusive barn, skola, äldre, hälsovård, avfall och skatter, samt
7. Välmående människor, vilket är vad allting handlar om.

Dessa mäts genom 45 indikatorer.

Västanfjärds byaråd vill nu skapa ett projekt som går parallellt med Habitability-projektet på ÅÅ, som är en praktisk tillämpning av den modell som utarbetas på ÅÅ och i samverkan med de resurser som ÅÅ har att tillgå i sitt projekt.

Som resultat av projektet får Västanfjärds socken en rapport med en ingående analys av de centrala beståndsdelar som gör bygden attraktiv att leva i och flytta till, och som ger underlag för nya målsättningar för byarådets arbete. Rapporten visar dels på sektorer som behöver förbättras i socknen och på nya utmaningar som glesbygden står inför, men det finns också sektorer som är starka, eller som ytterligare kan förstärkas och utvecklas, och som kan lyftas fram till bygden fördel. Den ultimata målsättningen är att ytterligare förstärka Västanfjärd som attraktiv ort att bo och verka i, vilket ökar inflyttningen och gör det möjligt att upprätthålla den service som nu finns på orten. En röd tråd i arbetet är naturligtvis en ekologiskt, klimatomfattigt, ekonomiskt och socialt hållbar samhällsutveckling. En bobarhetsanalys passar därför mycket bra in i förnyelsen av sockenplanen.

Den andra delen av Habitability-projektet är nätverket mellan skärgårdsorter med likartade förutsättningar och intressen. Denna del ger också byrådets tilltänkta projekt ett stort tilläggsvärde när socknen bygger planer och målsättningar för de kommande tio åren. Västanfjärds byråd deltar redan aktivt i nätverket för Habitability-projektet. En interaktion med dessa orter kan förväntas hämta nya infallsvinklar och kontakter, som stärker arbetet med det lokala bobarhetsprojektet. På Åland startar samtidigt ett projekt där flera åländska kommuner kommer att göra bobarhetsanalyser för sina områden. Eftersom dessa kommuner till storlek påminner om Västanfjärd kan de bli speciellt intressanta samarbetspartners i projektet.

Genomförande

Projektet förutsätter insamling av en stor mängd bakgrundsdata och analys av data. På basen av analysen görs handlingsplaner. För arbetet behövs en projektanställds arbetsinsats på c. ett personarbetsår. För att stärka lokalkunskapen har projektet som stöd en arbetande stödgrupp som aktivt tar ställning till de olika arbetsmomenten. Stödgruppen rapporterar regelbundet till byrådets styrelse.

Under projekttiden hålls två allmänna sockenmöten, det första där invånarna informeras om projektet och får kanaler för att komma med infallsvinklar till projektet olika delar. Det andra där resultaten av projektet och målsättningarna förankras.

Projektet har tre faser:

I **första fasen** under hösten 2022 avgör byrådets styrelse de områden som skall analyseras, som skall bli den nya sockenplanen. Som grund för analysen använder vi den modell som Habitability-projektet utformar. Projektledaren anställs. Data för analysen insamlas dels från offentlig statistik, men också genom inventering och med hjälp av enkäter. Materialet lagras som öppen data. Nätverket med andra orter kan här bidra med tilläggsvärden.

I den **andra fasen**, våren 2023 analyseras data och som en följd av det fastställs styrkor och förbättringsområden. I analyskedet och speciellt gällande ekonomi, ekologi och energi söker vi samarbete med sakkunskapen inom ÅA. I analyskedet behandlas varje huvudrubrik i en workshop. Projektledaren sammankallar till workshopparna och stödgruppen utser medlemmarna. Tidsram: två workshoppar per månad.

I den **tredje fasen** under hösten 2023 utformas en handlingsplan som leder till en sockenplan för de kommande tio åren. Som vid analysen görs arbetet huvudområdesvis genom workshoppar. Workshopparna följer innehållet i huvudrubrikerna. Projektledaren sammanställer workshopparnas arbete till en sockenplan. Också här kan nätverket, som projektet deltar i, ge värdefull input.

Arbetet leds av en stödgrupp består av personer som har lokalkännedom om olika områden av bobarhetskonceptet:

Mats Nurmio, statistisk

Kaj Haga, ekonomi

Sommarboende

Representant för Västanfjärd ungdomsförening

Helga Rajala, historia, lokala kontakter

Projekttiden är 1.7.2022 – 31.12.2023.

Budget:

		Månslön	Tid
Timlön/månadslön	37970,04	3100	12,2484
Semesterlön	3451,82		1 månad
Totalt	41421,86		
Socialskyddsavgift 1,34%	555,05		
Arbetspensionskostnad netto	7455,94	18,00 %	
Olycksfallsförsäkring	331,37		
Arbetslöshetsförsäkring 0,5%	207,11		
Grupplivförsäkring	29,00		
Lönebikostnader	8578,47	20,71 %	
Lönekostnader totalt	50000,33		
Flat rate 24%	12000,08		
Totalt	62000,41		

Beroende på projektanställningen kan arbetsinsatsen göras över en längre tid än 12 månader.